

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No7

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 577 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyulda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Suv tarkibining wireless waterlight qurilmasi ishlashiga ta'siri va iqtisodiy samaradorligini matematik model asosida tahlil qilish	14
Kungiratbay Sharipov, Ma'ruf Nurmanov	
O'zbekistonda aholi ish bilan bandligini oshirishda davlatning roli	20
Juraqulov Baxrimurod Ilxomovich	
BIM texnologiyasi: zamonaviy qurilish sohasida samaradorlik va shaffoflik omili	26
Usmonov F.B., Rajabova A.Sh.	
Nodavlat oliy ta'lim muassasalarida marketing faoliyati samaradorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish	31
Yuldashov Isomiddin Sidiqov	
Korxona iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda diversifikatsiya strategiyasining roli	35
Alimatova Shoxsanam Abdumalik qizi	
Модели совместного развития человеческого капитала и искусственного интеллекта в цифровую эпоху	40
Явкачев Шохзод Зайниддин углы	
Navigating sustainable development: management challenges and solutions in the oil and gas sector	49
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
Banklarda moliyaviy barqarorlikning nazariy asoslari	56
Djalilov G'ayrat Qaxramanovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizm industriyasidan foydalanishda xorijiy mamlakatlar tajribalari	66
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
O'zbekistonda barqaror davlat qarzi siyosatini shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari	71
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Международный опыт сельскохозяйственного налогообложения и возможности его применения в узбекистане	76
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
Economic analysis and development strategy of the composites market in the regions of Uzbekistan	81
S.S.Sidiqov, A.A.G'ulomov, B.R.Tillayeva	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mustaqillikning kutilayotgan istiqbollari va hozirgi natijalari	88
Muxamedov Ravshan Zafarovich	
Elektron tijoratni soliqqa tortish mexanizmini takomillashtirish yo'llari	93
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich	
Investitsion jozibadorlik konsepsiyasi va uning strategik ahamiyati	99
Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li	
Beomeditsina signallarini xaar veyvletlari va bo'lak veyvletlari yordamida raqamli ishlash	105
Uraqov Shokir Ulashovich	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishning ahamiyati, tartibi va takomillashtirish yo'llari	112
Istamova Sojida Kaxarovna	
The role of all kinds of transports (road, rail, air, and water) in the modern enhancement of tourism logistics in Uzbekistan	117
Egamberdiyeva Yulduz, Turdiyeva Maftuna	
Sanoat korxonalarida kapitalarini samaradorligini oshirishning baholashning zamonaviy usullarining xususiyatlarida nazariy va amaliy farovonlik sari	126
Muradov Botir Xayat	
Инструменты планирования урбанизации: методика анализа планового распределения средств в программе «обод махалля» на основе балльной оценки	136
Салимова Юлдуз Исаковна	
Socio-economic aspects and contemporary theories of higher education finance	141
Karlibaeva Gulshat	

Transformatsiya jarayonida innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirish yo'llari.....	147
Absamatov Anvar Ergashovich	
Перспективы цифрового развития сектора материального производства.....	153
С. И. Протасеня, Г. Ж. Аллаева	
«Sustainable logistics practices. Minimizing carbon emissions in global supply chains»	161
Suleymonova Ezoza, Alimova Bonu	
Analyzing the need for Tourism logistics development in Uzbekistan	169
Nigmatova Malika	
Management strategies for sustainable tourism development in emerging destinations (a case study of Samarkand, Issyk-kul, and Khiva).....	177
Sabina Uroкова	
Qashqadaryo viloyatida turizm sohasini strategik rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari va ularning qo'llanilishi.....	184
Daminova Barno Esanovna	
Опыт турции в управлении миграционными кризисами	189
Бегматов Хусанбек	
Bulutli texnologiyalar orqali korxona buxgalteriya tizimini raqamlashtirish va samaradorlikka erishish.....	193
Soibov Nozimbek Faxriddin o'g'li	
Barqaror rivojlanish doirasida jismoniy shaxslarni kreditlash tizimini isloh qilishning institutsonal asoslari.....	197
Xalekeyeva Zoya Pirniyazovna, Akmal Abdurahmonov Nurmamatovich	
Moliyaviy outsorsing xizmatlari bozori rivojlanishini takomillashtirishning swot tahliliga asoslangan innovatsion mexanizmlari	202
San'atbek Komilovich Salayev, Umidbek Komiljanovich Babajanov	
Transformatsiya jarayonlari sharoitida iqtisodiyot tizimi faoliyati va prognozlashning nazariy asoslari	214
Alimov Fazliddin Xalimovich	
Пути совершенствования подхода к финансированию проектов, реализуемых на принципах промышленной кооперации.....	220
Котов В.А., Шадиева Д.Х.	
Yuksalish salohiyatini yuksaltirishda boshqaruv xodimlari qobiliyatidan foydalanish masalalar	225
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
Bank xizmatlari ommabopligini oshirish yo'llari.....	228
Kasimova Muxlisa Anvar qizi	
Chemical industry in uzbekistan: challenges and development	235
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
Samarqand viloyatida tabiiy turistik resurslardan samarali foydalanish usullarini takomillashtirish orqali bandligini oshirish imkoniyatlari.....	240
Rabbimov Muhriddin Musoqul o'g'li	
Globallashuv sharoitida ekologik xavflarni kamaytirishda yashil iqtisodiyotning ahamiyati.....	246
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna	
Qibray tumanining 2021-2023-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati.....	249
Siddikov Alisher Ismoilovich	
Davlat xaridlari tizimida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: xalqaro tajribalar tahlili	253
Majidov Nizom Baxramovich	
Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi.....	259
Ermatov Nosir Tohirovich	
Aholi farovonligi darajasiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni ekonometrik baholash	265
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Allamurodova Zuxra Alibekovna	
Сектор услуг как стратегический фактор структурной трансформации экономики Узбекистана.....	272
Кадыров Абдурашид Маджидович, Ахмедиева Алия Тохтаровна	
O'zbekistonda valyuta kursini shakllanish holati prognozlari.....	280
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	

Проблемы бухгалтерского учета в условиях цифровизации экономики	288
Абдуллаев Абдурауф	
Raqamli texnologiyalar sharoitida xizmat ko'rsatish korxonalarida iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish strategiyalari	299
Kuldoshev Lazizjon Sharifovich	
Davlat boshqaruvi organlarining strategik rejalarini ishlab chiqish bo'yicha xorijiy mamlakatlar tajribasi	303
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzaeva	
Tijorat banklarining moliyaviy xavfsizligi ta'minlash	310
Mamatov Sardor Axmatjonovich, Mavlanov Nuriddin Boyqobilovich, Sattarov Nodirjon Absalomovich	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda halol standartlarini qo'llashning nazariy, uslubiy va konseptual asoslari	315
Azizova Saodat Xabibulloyevna	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish bo'yicha yevropa tajribasi	320
Karlibaeva Gulshat	
Iqtisodiy konsentratsiyalarning sog'lom raqobat muhitiga ta'siri	325
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Logistika axborot tizimlarini texnologik jarayonlarga joriy etish	330
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
Принципы перехода к «Зелёной экономике» в Республике Узбекистан	336
Хамракулова Сусанна Тотуховна	
Kichik biznesni rivojlantirish iqtisodiy ko'rsatkichlarini prognozlash modellarini qo'llash	340
Ibragimova Gulchexra Toxirovna	
Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralari	357
Oqmullaev Ravshan Raximjon o'g'li, Xodjieva Durdona Abdurasulovna	
Методология развития экологического менеджмента в промышленном хозяйстве выбросы в атмосферный воздух на горнодобывающих и металлургических предприятиях	361
Muradov Botir Xayat	
Strategik budjetlashtirish tizimining natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirish tizimi bilan bog'liqligi, xalqaro tajriba va O'zbekiston uchun tavsiyalar	370
Xushmurotov Zoyir Bektemirovich	
Cultural branding and the entry of traditional products into the international market	374
Zebiniso Ganiyeva	
Farovonlikni baholash bo'yicha ilg'or xorijiy nazariy yondashuvlar	379
Norqobilov Nusratilla Norsaitovich	
O'zbekistonda hududlarini turizm salohiyatini innovatsion yondashuv asosida baholash	384
Umirova Dilnoza Safarovna	
Tourism education for sustainability: curriculum development in universities of Uzbekistan	393
Temirova Durdona, Yorqulov Muhammadmurod	
The contribution of small enterprises and private entrepreneurs to job creation in the labor market	399
Juraboev Haliljon	
Iqtisodiy o'sish sharoitida transport infratuzilmasi holati va uni rivojlantirish yo'llari	404
Haydarov Jahongir Aktamovich	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni strategik boshqarishning nazariy asoslari va xorijiy tajribalar	410
Quvondiqov Farrux Ibragimovich	
Tijorat banklarida iqtisodiy samaradorlikni axborot texnologiyalar orqali rivojlantirish istiqbollari	418
Dadenova Gulxan Kenesbaevna	
Механизмы совершенствования процедур выявления и анализа недостоверной финансовой отчетности в условиях учетной практики Узбекистана	422
Намозов Жасурбек Кувадович	
Влияние цифровых инструментов управления финансами на эффективность использования финансовых ресурсов	428
Хазираткулов Собиржон	

На пути к промышленному росту: опыт развивающихся стран	435
Матлюбов Хуршид Жамшидович	
Yoshlarning moliyaviy mustaqilligiga erishishida aksiyalar bozorining oʻrni va imkoniyatlari	443
Oʻraqov Bekzodbek Abdurayxon oʻgʻli	
Развитие транспортной инфраструктуры и влияние на качество предоставляемых транспортных услуг	448
Кайыбеков Парахат Конысбаевич	
Surxondaryo viloyatida 2015-2024 yillar mobaynida oziq-ovqat chakana savdo aylanmasining statistik tahlili	454
Toshpulatov Bobur Rasul oʻgʻli	
Qishloq xoʻjaligi sohasi investitsiya loyihalarini xalqaro moliya institutlari orqali moliyalashtirish	458
Tolibov Shoxrux Muminovich	
Qishloq xoʻjaligi korxonalarida buxgalteriya hisobining xususiyatlari va muammolari	463
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy oʻgʻli	
Institutional innovation and regional governance for balanced interregional cooperation development: the case of Namangan, Uzbekistan	468
Sattarov R.A.	
Organizational and economic mechanisms and conceptual directions of tourism development in the region	476
Daminova Barno Esanovna	
Moddiy zaxiralarni boshqarish va uning bir tsikli modeli	480
Dedajanov Baxtiyor Nabijanovich	
Oliy taʼlim xizmatlari sifatini oshirishda inson kapitalini rivojlantirish va uni samarali boshqarish mexanizmlari	485
Salimov Akmal Alimjonovich	
Mintaqani ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ilgʻor xorij tajribalari	490
Shadiyev Alisher Xudoynazarovich	
Raqamli iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida yoqilgʻi-energetika kompleksi korxonalarini barqaror innovatsion rivojlantirish modellari	496
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Oʻzbekistonda uzumchilikning oziq-ovqat xavfsizligiga taʼsiri: muammolar va rivojlanish istiqbollari	502
Tursunov Toʻlqin Joʻraqulovich	
Tadbirkorlik faoliyatining resurs salohiyati va uni baholashning nazariy yondashuvlari	508
Salohiddinov Zuhridin Nuriddinjon oʻgʻli	
Yoshlar bandligini taʼminlashda mehnat migrasiyasining ahamiyati	514
Masharipov Farrux Oʻtkirovich	
Oʻzbekistonda ichki turizmni rivojlantirishning asosiy omillari va istiqbollari	521
Xasanova Mavjuda Maʼmirjonovna	
Korxonaning brend platformasini ishlab chiqishning oʻziga xos xususiyatlari	526
Saʼdulloyev Habibullo Ibodullo oʻgʻli	
Sanoat korxonalarining biznes jarayonlarini raqamli transformatsiya qilishda ERP tizimlarining integratsiyalashuvi va boshqaruv samaradorligiga taʼsiri	530
Islomjon Nurmukhammadov	
Namangan viloyatida ayollar tadbirkorligini rivojlanishini baholash	533
Ismoilova Savinoz Qahramon qizi	
Oliy taʼlim muassalari boshqaruviga taʼsir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili	540
Karimov Muzaffar Abdumalik oʻgʻli	
Soliq yigʻiluvchanligini oshirishda soliq maʼmuriyatchiligini takomillashtirish istiqbollari	546
Tojibayev Farrux Baxtiyorovich	
Hisoblash mashinalari taraqqiyoti tarixi va uning raqamli iqtisodiyotda tutgan oʻrni	552
Rajabov Sirojiddin Mansurovich	
Korxonalar moliyaviy barqarorligiga taʼsir koʻrsatuvchi omillar va ularning xususiyatlari	561
Choriyrov Behruz Ilhom oʻgʻli, Norqobilov Nusrat Norsaitovich	
Yashil texnologiyalar yordamida Oʻzbekiston hududlarida energiya tejamkorligi oshirish yoʻllari	567
Norbekov Baxtiyor Suyunovich, Norqobilov Nusrat Norsaitovich	

Tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish va uni takomillashtirish yo'llari.....	572
To'xtayeva Go'zal Ilhom qizi, Norqobilov Nusrat Norsaitovich	

TIJORAT BANKLARIDA KREDIT MAJBURIYATLARINING BAJARILISHINI MONITORING QILISH VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

To'xtayeva Go'zal Ilhom qizi

Iqtisodiyot va servis instituti magistr 2-kurs talabasi

Ilmiy rahbar:

Norqobilov Nusrat Norsaitovich

Iqtisodiyot va servis instituti (Phd)

Annotatsiya: Maqolada tijorat banklari faoliyatida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish tizimining mohiyati, zarurati va amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Kredit monitoringini takomillashtirish bo'yicha zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish, risklarni oldindan aniqlash hamda kredit tarixlarini chuqur tahlil qilish asosida tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, kredit majburiyatlari, monitoring, kredit portfeli, risklarni boshqarish, qarzdorlik, axborot texnologiyalari.

Abstract: The article analyzes the essence, necessity and practical significance of the system for monitoring the fulfillment of credit obligations in the activities of commercial banks. Recommendations are developed to improve credit monitoring based on the use of modern information technologies, early identification of risks and in-depth analysis of credit histories.

Key words: commercial banks, credit obligations, monitoring, credit portfolio, risk management, debt, information technology.

Аннотация: В статье анализируются сущность, необходимость и практическое значение системы контроля исполнения кредитных обязательств в деятельности коммерческих банков. Разработаны рекомендации по совершенствованию кредитного мониторинга на основе использования современных информационных технологий, раннего выявления рисков и глубокого анализа кредитных историй.

Ключевые слова: коммерческие банки, кредитные обязательства, мониторинг, кредитный портфель, управление рисками, задолженность, информационные технологии.

KIRISH

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida moliyaviy tizim, xususan, tijorat banklarining tutgan o'rni muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, real sektor subyektlarini moliyalashtirish, kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda bank kreditlarining o'rni beqiyosdir. Shu bilan birga, bank faoliyatidagi eng katta xavflardan biri bo'lgan kredit risklari, ya'ni ajratilgan kreditlarning o'z vaqtida va to'liq qaytarilmasligi muammosi doimiy monitoringni talab qiladi.

Bugungi kunda banklar tomonidan mijozlarning kredit majburiyatlarini bajarishini nazorat qilish, ularning moliyaviy ahvolini baholash, to'lov intizomini o'rganish va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammoli kreditlarni erta aniqlash tizimini joriy etish zarurati ortib bormoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar keng joriy etilayotgan bir sharoitda, monitoring jarayonlarini zamonaviylashtirish va avtomatlashtirish orqali bank faoliyatining samaradorligini oshirish dolzarb masalaga aylangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish tizimi zamonaviy bank boshqaruvi va risklarni boshqarish strategiyasining ajralmas bo'lagi hisoblanadi. Bu borada xorijiy olimlarning ilmiy tadqiqotlari ushbu yo'nalishdagi nazariy asoslar va amaliy yondashuvlarni chuqur ochib beradi.

D. H. Diamond va R. G. Rajan tomonidan kredit risklari va banklar faoliyatidagi monitoring tizimlarining roli yuzasidan olib borilgan tadqiqotda kredit munosabatlarining institutsional barqarorligi kredit majburiyatlarining bajarilishi ustidan uzluksiz nazorat bilan chambarchas bog'liq ekanini ta'kidlangan. Mualliflar kredit monitoringini kuchaytirish orqali nafaqat kredit risklarini kamaytirish, balki umumiy bank ishonchligini oshirish mumkinligini isbotlab beradilar [1].

Shuningdek, J. M. Bessis o'zining "Risk Management in Banking" nomli fundamental tadqiqotida bank tizimida yuzaga keladigan kredit xavflarini aniqlashda monitoring tizimining markaziy rolini alohida ta'kidlaydi. Muallifga ko'ra, samarali monitoring tizimi kredit portfelining sifatini doimiy ravishda tahlil qilib borish, qarzдорlik xavfini erta aniqlash va zaruriy chora-tadbirlarni ko'rish imkonini beradi [2].

Yevropa moliyaviy institutlarining tajribasini o'rgangan G. P. Schinasi 2016-yilda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda makronazorat va individual kredit monitoringi o'rtasidagi uyg'unlikni asoslaydi. U kredit majburiyatlari monitoringining faqat bank darajasidagina emas, balki tizim darajasida ham amalga oshirilishi lozimligini urg'ulaydi [3].

2020-yilga kelib, raqamli texnologiyalar bank sohasiga chuqur kirib borganidan so'ng, kredit monitoringida sun'iy intellekt va algoritmik tahlil vositalaridan foydalanish bo'yicha izlanishlar kuchaydi.

Xususan, G. Nigmonov va D. R. Laeven tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda FinTech asosidagi monitoring tizimlarining kredit risklarini prognozlashdagi afzalliklari ko'rsatib berilgan. Tadqiqotda algoritmik baholash usullaridan foydalanish monitoring jarayonini tezlashtirishi va yanada aniqroq qarorlar qabul qilishga xizmat qilishi ilmiy asosda isbotlangan [4].

Xalqaro valyuta jamg'armasi (XVJ) va Jahon banki ekspertlari tomonidan kredit monitoringini takomillashtirishda normativ-huquqiy baza, axborot shaffofligi va banklararo ma'lumot almashinuvi mexanizmlarining dolzarbligi alohida ko'tarilmoqda. Masalan, S. Claessens va L. Ratnovski o'z tadqiqotida kredit monitoringida kredit byurolarining va markaziy kredit reyestrlarining o'rni tobora ortib borayotganini qayd etadi [5].

Xususan, A. N. Shumakov kredit portfeli monitoringining samaradorligi to'g'risidagi tadqiqotda kredit majburiyatlarining bajarilishini nazorat qilish mexanizmlari bankning risk-menejment tizimi bilan uzviy bog'liq ekanini ta'kidlaydi. U zamonaviy monitoring uslublarini raqamlashtirish bilan birga, individual mijozlar profilining chuqur tahliliga asoslash lozimligini asoslab bergan [6].

O'zbekiston olimlari ham ushbu yo'nalishda qator ilmiy ishlanmalarni amalga oshirganlar. Jumladan, I. Karimov tijorat banklarida kredit monitoring tizimining institutsional rivojlanish bosqichlarini o'rganib, mamlakatda bank risklarini oldindan aniqlash va ularni tahlil qilish tizimining yetarli darajada shakllanmaganligini qayd etgan. U zamonaviy analitik platformalarni joriy qilish orqali monitoringni kuchaytirish bo'yicha takliflar bergan [7].

So'nggi yillarda o'zbek olimlari tomonidan kredit monitoringida raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish masalalari dolzarb mavzuga aylangan. Sh. Sh. Shukurovning izlanishlarida kredit risklarini prognozlashda avtomatlashtirilgan monitoring tizimlarining samaradorligi yoritilgan bo'lib, u algoritmik modellar yordamida mijoz risklarini oldindan aniqlashning afzalliklarini ilmiy asoslagan [8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda qiyosiy tahlil, mantiqiy tahlil, tizimli tahlil, statistik guruhlash, sintez, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish tizimi so'nggi yillarda bosqichma-bosqich takomillashib borayotgan bo'lsa-da, mavjud tizimda samaradorlikni pasaytiruvchi omillar hali-hanuz saqlanib qolmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, aksariyat tijorat banklarida monitoring faoliyati asosan kredit ajratilgandan so'ng va qarzдорlik yuzaga kelgach faollashadi, ya'ni profilaktik monitoring uslublari yetarlicha qo'llanilmaydi. Bu esa kredit risklarini oldindan aniqlash imkonini cheklaydi va muammoli kreditlar ulushining ortishiga sabab bo'ladi.

Amaliy ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, monitoring tizimining samaradorligiga bank xodimlarining malaka darajasi, mijozlar haqidagi ma'lumotlarning yetariligi hamda axborot tizimlarining avtomatlashtirilganlik darajasi bevosita ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, monitoringda foydalanilayotgan ko'rsatkichlar ko'p hollarda statik

va retrospektiv xarakterga ega bo'lib, mijozning real vaqt rejimida o'zgarayotgan moliyaviy holatini to'liq aks ettira olmaydi. Bu esa qaror qabul qilishda kechikish va aniqlikning past bo'lishiga olib kelmoqda.

Monitoring samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi yana bir muhim omil – bu kredit tarixini kompleks baholash tizimidir. Kredit olishdan oldingi va keyingi moliyaviy xatti-harakatlarning izchil tahlil qilinishi, mijoz to'lov intizomi, kredit yuklamasi va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar asosida risklarni baholashda ko'proq model asosidagi yondashuvlar talab etilmoqda.

Shuningdek, xorijiy va MDH tajribalari tahlili asosida aniqlanishicha, muvaffaqiyatli kredit monitoringi uchun quyidagi omillar muhim ahamiyatga ega:

- monitoringni kredit ajratilishidan oldingi bosqichdan boshlab doimiy va tizimli olib borish;
- avtomatlashtirilgan analitik platformalarni joriy etish;
- malakali kadrlarni tayyorlash va doimiy qayta o'qitish;
- tashqi axborot manbalari bilan uzviy integratsiya qilish.

Tahlil natijalariga ko'ra, kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish tizimini takomillashtirish uchun strategik yondashuv zarur bo'lib, bu boradagi islohotlar banklarning kredit siyosatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi. Monitoringni samarali tashkil etish nafaqat bank risklarini kamaytiradi, balki moliyaviy vositalarning real iqtisodiyotga yo'naltirilishini ham rag'batlantiradi (1-jadval).

1-jadval. Yillar kesimda muammoli kreditlar dinamikasi¹ (2018–2024)

Yil	Umumiy kredit hajmi (mlrd so'm)	NPL hajmi (mlrd so'm)	NPL ulushi (%)
2018	50 000	2 100	4,2
2020	65 000	4 000	6,1
2022	78 000	3 600	4,6
2024	90 000	2 800	3,1

1-jadvalda keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, 2018–2024-yillar oralig'ida O'zbekiston bank tizimida muammoli kreditlar hajmi va ulushi sezilarli o'zgarishlarga uchragani kuzatiladi.

2018-yilda umumiy kredit portfeli 50 trln so'mni tashkil etgan bo'lib, shundan 2,1 trln so'mi muammoli kreditlarga to'g'ri kelgan. Bu davrda NPL ulushi 4,2 % atrofida bo'lgan.

2020-yilga kelib, kredit hajmi 65 trln so'mga yetgan bo'lsa-da, muammoli kreditlar 4 trln so'mni tashkil etib, ulushi 6,1 % ga oshgan. Bu davrdagi o'sish asosan pandemiya davridagi iqtisodiy noaniqliklar, qarz oluvchilarning to'lov qobiliyatining pasayishi va iqtisodiy faollikning sustlashuvi bilan izohlanadi.

2022-yilga kelib, muammoli kreditlar hajmi 3,6 trln so'mgacha qisqargan va ulushi 4,6 % ni tashkil qilgan. Bu esa bank tizimi tomonidan qabul qilingan risklarni boshqarish bo'yicha chora-tadbirlar, qayta moliyalashtirish siyosati hamda moliyaviy sog'lomlashtirish dasturlarining samarasini ko'rsatadi.

2024-yil yakuniga kelib esa umumiy kredit hajmi 90 trln so'mga yetgan bo'lsa-da, muammoli kreditlar 2,8 trln so'mni tashkil etgan. NPL ulushining 3,1 % gacha pasaygani bank sektoridagi islohotlar, xususan, kreditlar bo'yicha kafolat va sug'urta mexanizmlarining kengayishi, raqamli monitoring tizimlarining joriy etilishi bilan bog'liq.

Monitoring jarayonining qo'lda yuritilishi esa samaradorlikni pasaytiradi. Avtomatlashtirilgan tizimlar va algoritmik baholash metodlari tezkor va asosli qaror qabul qilishni ta'minlaydi.

Umuman olganda, 2018–2024-yillar davomida umumiy kredit hajmining ortishiga qaramay, muammoli kreditlar ulushining izchil kamayib borayotgani bank tizimining barqarorligi va samaradorligi oshayotganidan dalolat beradi (2-jadval).

2-jadval. Kredit monitoring tizimini takomillashtirish yo'nalishlari bo'yicha tahliliy tavsiyalar²

Muammo (diagnostika)	Taklif etilayotgan yechim	Kutilayotgan natija
Monitoring faqat to'lov kechikkanidan keyin boshlanadi	Monitoringni kredit hayotiy siklining barcha bosqichida joriy etish	Muammoli kreditlar oldini olish
Axborot yetishmovchiligi	Kredit byuro'si, soliq va boshqa tizimlar bilan integratsiya	Mijoz haqidagi to'liq va haqqoniy tahlil
Qo'lda yuritiladigan monitoring	Avtomatlashtirilgan tizimlar va algoritmik baholash	Tezkor va ishonchli qaror qabul qilish
Kadrlar malakasining yetarli emasligi	Maxsus treninglar va sertifikatlash	Monitoring sifati va bank xodimlarining samaradorligi oshadi

1 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. "2018–2024 yillar kredit statistikasi" – www.cbu.uz

2 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. "Bank risklarini boshqarish bo'yicha metodik qo'llanma", Toshkent, 2023.

2-jadvaldagi amaldagi monitoring tizimida asosiy muammo — tizim faqat to'lov kechikkanidan so'ng faollashadi. Kreditning butun hayotiy siklida monitoringni joriy etish esa muammoli kreditlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Axborot yetishmovchiligi mavjudligi tufayli qarz oluvchilarni baholashda noaniqlik yuzaga keladi. Kredit byurosi, soliq va boshqa tizimlar bilan integratsiya orqali mijozlar haqida to'liq va haqqoniy tahlil qilish imkoniyati yaratiladi.

Shuningdek, monitoring sifatiga bevosita ta'sir etuvchi omillardan biri — bu xodimlarning malakasi. Maxsus treninglar va sertifikatlash orqali bank xodimlarining monitoring bo'yicha malakasini oshirish tizim samaradorligini ta'minlaydi.

Nihoyat, monitoring tizimi bilan ishlovchi bank xodimlarining salohiyati ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Afsuski, ko'plab hollarda ularning malakasi yetarli emas. Shu sababli banklar uchun maxsus trening dasturlari va xodimlarni sertifikatlash tizimini joriy etish zarur (3-jadval).

3-jadval. Xorijiy va mahalliy tajribalar taqqoslama³

Ko'rsatkichlar	O'zbekiston	Rossiya	Germaniya
Avtomatik monitoring tizimi	Cheklangan	Qisman	To'liq
Kredit byurosi bilan integratsiya	Yangi bosqichda	Yaxshi yo'lga qo'yilgan	To'liq
Kreditdan oldingi risk baholash	Faol rivojlanmoqda	Standart amaliyot	Majburiy
Monitoring huquqiy bazasi	Takomillashmoqda	Yaxshi	Institutsional asosda

3-jadvalda keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda kredit monitoringi tizimi xorijiy tajribalar bilan solishtirganda hali rivojlanish bosqichida ekani ko'zga tashlanadi.

Birinchidan, avtomatik monitoring tizimi O'zbekistonda hozircha cheklangan shaklda qo'llanilmoqda. Rossiyada bu tizim qisman joriy etilgan bo'lib, yirik banklarda raqamli monitoring amaliyoti kengaymoqda. Germaniyada esa kreditlarning monitoringi to'liq avtomatlashtirilgan bo'lib, bu risklarni erta aniqlash va tezkor qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Ikkinchidan, kredit byurosi bilan integratsiya bo'yicha O'zbekiston hali yangi bosqichda turibdi. Bu tizim to'liq ishlashi uchun barcha moliyaviy institutlar, soliq organlari va boshqa tashkilotlar o'rtasida elektron ma'lumot almashinuvi yo'lga qo'yilishi zarur.

Uchinchidan, kreditdan oldingi risk baholash O'zbekistonda faol rivojlanayotgan jarayon bo'lib, ayrim banklar bu borada ichki reyting tizimlarini joriy etmoqda. Rossiyada bu standart amaliyot hisoblanadi, Germaniyada esa kredit ajratishdan oldin majburiy tartibda murakkab risk tahlili o'tkaziladi.

Nihoyat, monitoring huquqiy bazasi bo'yicha O'zbekiston normativ-huquqiy hujjatlarni takomillashtirish bosqichida. Rossiyada qonunchilik yetarlicha shakllangan, Germaniyada esa bu institutlashtirilgan asosda faoliyat yuritadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish bugungi kunda moliyaviy barqarorlik, kredit portfelining sifati va bank tizimining ishonchliligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Umumiy xulosa qilib shuni ta'kidlash joizki, tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish va uni takomillashtirishda qator ijobiy o'zgarishlar kuzatilgan bo'lsa-da, monitoring tizimi samaradorligini oshirishga to'sqinlik qilayotgan muammolar mavjud.

Yuqoridagilarga asoslanib, quyidagi asosiy taklif va tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

- kredit majburiyatlarining bajarilishini real vaqt rejimida kuzatish imkonini beradigan avtomatlashtirilgan axborot tizimlarini joriy etish lozim. Bu sun'iy intellekt asosidagi risklarni prognozlovchi modellar bilan uyg'unlashgan bo'lishi kerak;
- mijozning nafaqat bankdagi, balki boshqa moliyaviy institutlardagi faoliyati, sud qarorlari, soliq va boshqa majburiyatlari asosida integratsiyalashgan baholash tizimi yo'lga qo'yilishi lozim;
- monitoring faqatgina qarz qaytish bosqichidagina emas, balki kredit ajratilishidan boshlab muntazam olib borilishi zarur;

3 BaFin – Federal Financial Supervisory Authority, Germany. *Annual Report*, 2023.

– kredit monitoringiga mas'ul xodimlar uchun maxsus treninglar, sertifikatlash dasturlari va xalqaro tajriba asosida tuzilgan metodik qo'llanmalar ishlab chiqilishi kerak;

– monitoring samaradorligini oshirish uchun banklar kredit byurolari, soliq qo'mitasi, kadastr, sud va boshqa tegishli tashkilotlar bilan axborot almashinuvini yo'lga qo'yishi lozim.

Ko'plab tijorat banklarida monitoring faqatgina to'lov muddatlari yaqinlashganda yoki kechiktirilganida amalga oshirilmoqda, bu esa muammoli kreditlar ulushining ortishiga sabab bo'lmoqda.

Umuman olganda, tijorat banklarida kredit majburiyatlarini monitoring qilish tizimini takomillashtirish kredit risklarini kamaytirish, muammoli kreditlar ulushini pasaytirish va bank tizimining umumiy samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Ushbu takliflar bosqichma-bosqich amalga oshirilsa, nafaqat banklar, balki butun iqtisodiyot uchun ijobiy natijalar kutilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Diamond D. W., Rajan R. G. A Theory of Bank Capital // Journal of Finance. 2014. Vol. 69(3). P. 789–819.
2. Bessis J. Risk Management in Banking. 4th ed. – Chichester: Wiley, 2015. – 792 p.
3. Schinasi G. P. Safeguarding Financial Stability: Theory and Practice. – Washington, D.C.: IMF, 2016. – 280 p.
4. Nigmonov G., Laeven D. R. The Role of FinTech in Modern Credit Risk Monitoring // Journal of Financial Technology & Policy. 2020. Vol. 5(2). P. 145–169.
5. Claessens S., Ratnovski L. The Changing Nature of Banking and Credit Monitoring // IMF Working Paper WP/22/107. – Washington: IMF, 2022. – 34 p.
6. Шумаков А. Н. Мониторинг кредитного портфеля коммерческого банка: теория и практика управления рисками. – М.: Финансы и статистика, 2015. – 188 с.
7. Karimov I. Tijorat banklarida kredit monitoringi asosida // Iqtisodiyot va ta'lim. 2018. № 6. B. 45–51.
8. Shukurov Sh. Raqamli texnologiyalar asosida kredit monitoringini takomillashtirish // Moliya va bank ishi. 2023. № 2. B. 58–64.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
